

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин і права

Віталій ТРЕТЬКО
2022р

СИЛАБУС

Педагогічна (викладацька) практика

Освітньо-професійна програма **Освітні, педагогічні науки**
 Рівень вищої освіти **третій (освітньо-науковий)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач	Орловська Ольга Володимирівна
Профайл викладача	https://angl.khmnu.edu.ua/orlovska-olga-volodymyrivna/
Е-mail викладача(ів)	orlovskaO@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/enrol/index.php?id=7867
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: понеділок, 3-я пара, 4-419; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	2	3,4	4	120						120			+(д)	
З	2	3,4	4	120						120			+(д)	

Анотація дисципліни

Педагогічна (викладацька) практика є складовою обов'язкової частини дисциплін спеціальної підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки».

Проходження педагогічної (викладацької) практики втілює один із головних принципів навчання – зв'язок теорії і практики, що відображає цілісну систему професійної підготовки аспіранта.

У процесі педагогічної (викладацької) практики поглиблюються, закріплюються теоретичні знання та розвиваються фахові уміння та навички викладацької діяльності, формуються професійно-особистісні якості здобувачів, що у сукупності забезпечують успішну реалізацію науково-педагогічного потенціалу.

Зміст практики складає навчальна, навчально-методична, наукова, організаційно-методична, виховна робота.

Навчальна робота аспірантів-практикантів включає: підготовку та проведення на належному рівні лекційних занять у присутності керівника практики; підготовку та проведення на належному рівні практичних / семінарських / лабораторних занять у присутності керівника практики; підбір і використання сучасних наукових матеріалів у процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні тощо); розробку та використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших технологій навчання; налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами; вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та пізнавальної діяльності студентів; здійснення самоаналізу організованих навчальних занять.

Навчально-методична робота аспірантів-практикантів включає: ознайомлення з нормативними документами, що регламентують організацію освітнього процесу у ЗВО; ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри; ознайомлення з освітньою програмою та навчальним планом спеціальності; вивчення методичного досвіду та системи викладання навчальних дисциплін та інших видів роботи викладачів кафедри; планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять; моніторинг, аналіз і розробку елементів навчально-методичного комплексу дисципліни; підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем тощо); розробку тестових завдань, завдань для активізації навчально-професійної діяльності студентів (професійно-орієнтовані завдання, кейси, дидактичні ігри тощо); відвідування занять (лекцій, практичних, лабораторних) НПП; участь у вебінарах, конференціях освітнього спрямування.

Наукова робота аспірантів-практикантів включає: ознайомлення з науково-дослідною роботою кафедри та участю у ній здобувачів вищої освіти; участь практикантів у розробці та реалізації планів науково-дослідної роботи кафедри; написання наукових статей; участь у проведенні наукових семінарів, круглих столів, майстер-класів, конференцій кафедри (написання тез доповідей).

Організаційно-методична робота аспірантів-практикантів включає: участь у засіданнях кафедри; участь у засіданнях наукового семінару кафедри; участь у засіданнях методичного семінару кафедри.

Виховна робота аспірантів-практикантів включає: ознайомлення з методикою планування виховної роботи кафедри; оволодіння навичками та уміннями підготовки виховних заходів та їх проведення; проведення виховного заходу зі студентами академічної групи (тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академічних груп кафедри); розроблення профорієнтаційних та агітаційних матеріалів зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (календарі, брошури спеціальності, флайєри, відеоролик тощо).

Пререквізити «Технології навчання і виховання», «Виховні і дидактичні концепції в історичному вимірі», «Компаративістичні дослідження в освіті», «Методологічні засади педагогічних досліджень», «Педагогічна творчість».

Мета і завдання дисципліни

Метою педагогічної (викладацької) практики є поглиблення, закріплення й узагальнення теоретичних знань з питань організації освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення у ЗВО; формування фахових умінь та навичок застосування методик викладання; розвиток професійно-особистісних якостей здобувачів, що у сукупності забезпечують формування та розвиток професійної компетентності, зокрема здатності й готовності до науково-педагогічної діяльності у ЗВО.

Завданнями педагогічної (викладацької) практики є формування у здобувачів здатності: здійснювати аналіз навчально-методичної документації викладацької діяльності у ЗВО; творчо застосувати інноваційні форми, методи, засоби, технології для організації навчальних занять та виховних заходів у ЗВО; розробляти навчально-методичне забезпечення освітньо-виховного процесу ЗВО; обґрунтовувати та забезпечувати реалізацію самостійних рішень в реальних умовах професійної діяльності; працювати у команді; використовувати досягнення сучасної вітчизняної, зарубіжної педагогічної науки і практики для організації навчальної, навчально-методичної, наукової, організаційної та виховної роботи у ЗВО; самовдосконалювати набуті знання й уміння для успішної реалізації науково-педагогічного потенціалу із професійною метою.

Очікувані результати навчання

Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, здатен: володіти системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв'язання практичних завдань навчання і виховання; виокремлювати, систематизувати, аналізувати, розв'язувати, критично осмислювати, узагальнювати та прогнозувати значущі педагогічні проблеми з урахуванням сучасних зарубіжних та вітчизняних новацій в педагогічній науці та практиці; генерувати нові ідеї під час розв'язання практичних завдань; створювати та впроваджувати навчально-методичне забезпечення освітньо-виховного процесу у ЗВО; використовувати сучасні програмні засоби (засоби ІКТ), мультимедіа, електронні ресурси інформаційно-комунікаційні, освітні, виховні технології організації освітнього та виховного процесу залежно від освітніх (наукових) цілей та індивідуальних особливостей суб'єктів навчання; приймати відповідні рішення у непередбачуваних умовах, виявляти ініціативу і самостійність в різноманітних видах практичної діяльності; досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики та академічної доброчесності; створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами освітньо-виховного процесу і обирати оптимальні методи, засоби і форми взаємодії; визначати види та діагностувати рівні творчої педагогічної діяльності; вибирати й реалізовувати ефективні технології, спрямовані на творчий розвиток суб'єктів навчання;

розв'язувати навчально-творчі завдання; демонструвати творче мислення; створювати атмосферу співтворчості і співробітництва; використовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття оптимальних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю; впливати на поведінку суб'єктів навчання для вирішення професійних задач, приймати, обґрунтовувати та забезпечувати реалізацію управлінських рішень; створювати безпечне освітнє середовище, працювати у команді, брати відповідальність за результати професійної діяльності.

Тематичний план дисципліни і його виконання

№з/п	Види роботи	Завдання	Кількість годин
1.	Пропедевтична робота	Проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці. Ознайомлення із загальною структурою бази практики та підрозділом, у якому безпосередньо буде здійснюватись практика, правилами внутрішнього розпорядку. Знайомство з адміністрацією, НПП, керівниками практики, суб'єктами навчання. Вивчення системи організації освітньо-виховного процесу у ЗВО та кафедри. Вивчення навчально-методичної документації (ОНП, НП, РП, силабуси, НМК тощо). Складання індивідуального плану роботи та графіку з педагогічної практики, узгодження та затвердження керівниками практики. Відвідування навчальних викладачів з метою вивчення та аналізу їх педагогічного досвіду. Планування та підготовка до проведення навчальних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних) та науково-виховних заходів.	10
1.	Навчальна робота	Проведення лекційних занять з мультимедійною презентацією Проведення практичних (семінарських), лабораторних занять	20
2.	Навчально-методична робота	Розроблення елементів навчально-методичного забезпечення: – конспектів лекцій / планів практичних /семінарських/ лабораторних занять – методичних матеріалів до самостійної роботи з курсу – тестових завдань, презентацій, роздаткового матеріалу та ін.	30
3	Наукова робота	Підготовка наукової статті Участь у круглих столах, майстер-класах, конференціях, наукових семінарах, виступи з доповіддю, підготовка тез	30
4.	Організаційно-методична робота	Участь у засіданнях кафедри Участь у засіданнях методичного семінару кафедри	10
5.	Виховна робота	Підготовка та проведення виховного заходу зі студентами академічної групи (тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академічних груп кафедри)	10
6.	Захист практики	Оформлення звітної документації. Захист практики.	10
	Разом:		120

Політика дисципліни

У процесі розроблення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, підготовки їх конспектів, написання наукових статей, звітної документації за результатами практики аспірант має дотримуватися принципів академічної доброчесності відповідно до «Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в Хмельницькому національному університеті» (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>). У разі порушення цих принципів здобувачі можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема: виправлення матеріалів звіту і повторний його захист у комісії; повторне проходження програми практики. При зарахуванні на штатну посаду за місцем проходження практики здобувач не менше як 50 % часу має відводити на виконання програми практики.

Критерії оцінювання результатів навчання

Захист звіту здійснюється аспірантами, які пройшли педагогічну (викладацьку) практику, в присутності комісії, до складу якої можуть входити завідувач кафедри, керівник практики, науковий керівник, викладачі кафедри. Аспірант презентує завдання, мету та основні результати практики з мультимедійним супроводом. Після презентації члени комісії задають аспірантам-практикантам питання щодо змісту проведеної роботи, проводиться обговорення. За результатами захисту виставляється оцінка.

Оцінювання академічних досягнень аспіранта здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з практики оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів роботи виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до важливості окремих видів робіт.

Критерії оцінювання якості змісту, захисту та оформлення звіту практики

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
<i>Відмінно</i>	Матеріали практики відповідають усім формальним та змістовним вимогам до їх написання, подані у встановлений термін, є оригінальним авторським доробком аспіранта. Завдання практики виконані в повному обсязі. Виступ аспіранта характеризується чіткістю, логічністю, структурованістю, високою культурою їх письмового оформлення та методичного обґрунтування. Аспірант надав чіткі, повні та ґрунтовні відповіді на запитання учасників підсумкової конференції під час обговорення результатів практики.
<i>Добре</i>	Матеріали практики відповідають формальним та змістовним вимогам до їх написання, подані у встановлений термін, у повному обсязі, є оригінальним авторським доробком аспіранта, але присутні деякі, несуттєві помилки. Завдання практики виконанні повністю, але з деякими помилками. Під час виступу аспірант розкриває основні методичні аспекти представлених матеріалів, присутнє незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні. Аспірант надає грамотні відповіді на питання учасників підсумкової конференції, але у змісті та формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо.
<i>Задовільно</i>	Матеріали практики відповідають встановленим формальним і змістовним вимогам до їх написання, подані у повному обсязі, але пізніше встановленого терміну; матеріали практики представлені в неповному обсязі, наявні помилки, які аспірант за допомогою керівника практики спроможний виявити, але не завжди може виправити; аспірант не дотримувався всіх вимог до оформлення матеріалів практики. Завдання практики виконані частково. Формальний характер виступу з представленими матеріалами, несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів, низький рівень володіння практичними знаннями та умінями. Під час відповіді на запитання учасників підсумкової конференції, аспірант допускає неточності та суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді.
<i>Незадовільно</i>	Матеріали практики не подані або подані частково; є дублюванням або ксерокопією матеріалів іншого аспіранта. Завдання практики не виконані. Аспірант не володіє вмінням методичного обґрунтування відповідних елементів, презентувати результати практики. Аспірант відсутній на підсумковій конференції. Під час підсумкової конференції аспірант не надає відповіді на питання.

Якщо аспірант був відсутнім під час проходження педагогічної (викладацької) практики, до захисту звіту не допускається. Якщо аспірант був відсутнім на заняттях практики через поважні причини (хвороби – за

наявності медичної довідки), він може одержати індивідуальне завдання від наукового керівника (за погодженням із завідувачем кафедри).

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав аспірант з практики, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів.

Диференційований залік з практики заносять до заліково-екзаменаційної відомості й індивідуального навчального плану аспіранта за двома шкалами оцінювання – інституційною та шкалою ЄКТС за підписом членів комісії.

Структурування практики за видами робіт і оцінювання результатів навчання аспірантів за ваговими коефіцієнтами

Навчальна робота	Виховна робота	Навчально-методична робота	Наукова робота	Організаційно-методична робота	Семестровий контроль. Диф. Залік
0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	за рейтингом

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка, критерії	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Рекомендована література

Основна:

1. Типова програма педагогічної (викладацької) практики здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти Хмельницького національного університету / Т. В. Комар, Л. В. Міхеєва, Л. С. Любохинець, В. І. Бегняк. Хмельницький : ХНУ, 2022. 17 с.
2. Андрощук І. В. Педагогічна взаємодія у професійній діяльності : навч. посібник. Хмельницький : ХНУ, 2017. 190 с.
3. Андрощук І.В. Педагогічна творчість : навч. Посібник. Хмельницький : ХНУ, 2022. 176 с.
4. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
5. Єгорова І. В. Інноваційні технології в роботі куратора академічної групи: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 74 с.
6. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
7. Методичні матеріали з проведення виховної роботи в університеті. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2014. 42 с.
8. Олійник І. Роль педагогічної практики у формування дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії в умовах аспірантури. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 23. Т. 3. С. 86-92.
9. Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Доступ до ресурсу: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-kontrol-i-oczinuyvannya-rezultativ-navchannya.pdf>
10. Положення про підготовку здобувачів наукового ступеня доктора філософії і доктора наук у ХНУ. Доступ до ресурсу: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-pidgotovky-zdobuvachiv-stupeniv-df-i-dn.pdf>

11. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ХНУ. Доступ до ресурсу: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-praktychnu-pidgotovku.pdf>

12. Тернопільська В. І., Коломієць Т. В., Піонтківська І. О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль, 2014. 264 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вимоги до публікацій та фахових видань [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.vak.org.ua/profjournals.php>

2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <http://surl.li/eqaoi>

3. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>

4. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>

5. Сучасна освіта. Методи навчання та їх класифікація. Сайт «Osvita.Ua». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/780/>

6. Український проект «Якість освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.yakistosviti.com.ua